

8. Sınıf

VOLTRAV

T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK
SORU BANKASI

Kazanımlara
%100 Uygun
Özgün Sorular

Sınavla
Öğrenci Alan
Liselere
Hazırlık

Beceri
Temelli
Sorular

Konuyu
Pekiştiren
Aşamalı
Sorular

PISA ve
TIMSS Tarzı
Yeni Nesil
Sorular

Kemal METİNOĞLU

MADALYON
YAYINCILIK

VIDEO ÇÖZÜM

AKILLI TAHTA

**BİR KAHRAMAN
DOĞUYOR**

MADALYON
YAYINCILIK

KAZANIM NUMARASI	KAZANIM AÇIKLAMASI
8.1.1.	Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.
8.1.2.	Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
8.1.3.	Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.
8.1.4.	Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

1.

Sanayi İnkılabı'nın ardından Avrupalı devletler fabrikalarda oldukça ucuza ürettiği ürünleri kapitülasyonların da etkisiyle Osmanlı Devleti'ne kolaylıkla ihraç ettiler. Bunun sonucunda Osmanlı pazarları Avrupa'dan gelen maliyeti düşük sanayi mallarıyla doldu. Osmanlı üreticileri el tezgâhlarında üretim yaptıkları ve ucuz Avrupa malları ile rekabet edemedikleri için üretimi azaltmak zorunda kaldılar. Başta İngiltere ve Fransa olmak üzere Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki topraklarını işgal ederek sömürgeleştirmeye başladılar.

Buna göre Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Ülke topraklarının uluslararası açık bir pazara dönüşmesine
- B) Toprak bütünlüğünün zarar görmesine
- C) Küçük el tezgâhlarının sayısında artış meydana gelmesine
- D) Ekonomik alanda problemlerin yaşanmasına

2.

Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla Osmanlı sınırları içinde yaşayan herkesin din, dil, ırk farkı gözetilmeksizin kanunlar önünde eşit olduğu; can ve mal güvenliği ile namus dokunulmazlığının devlet güvencesi altında bulunduğu vurgulandı. Mahkeme kararı olmadan kimsenin cezalandırılmayacağı belirtilirken askerlik tüm erkekler için zorunlu hâle getirildi.

Verilen bilgilere bakılarak;

- I. Osmanlı Devleti'nin çok uluslu bir toplumsal yapıya sahip olduğu,
- II. Tanzimat Fermanı'nın çeşitli alanlarda düzenlemeler getirdiği,
- III. hukuk devleti anlayışı doğrultusunda hareket edilmek istendiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3.

Fransız İhtilali sonucunda,

Fransa'da monarşi yönetimi yıkıldı, vatandaşlar arasında eşitlik ilkesi kabul edildi.

Milliyetçilik, özgürlük, eşitlik, insan hakları gibi ilke ve kavramlar dünyaya yayıldı.

Milliyetçilik akımının etkisiyle çok uluslu devletler dağılmaya başladı.

Mutlakiyetle yönetilen devletlerin yerini meşrutiyet ve cumhuriyetle yönetilen devletler almaya başladı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Fransız İhtilali'nin sonuçları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Demokratik fikirlerin yayılma imkânı bulduğu
- B) Sömürgecilik rekabetinin hızlandığı
- C) Ulus devletlerin sayısının arttığı
- D) Uluslararası alanda etkiler meydana getirdiği

4.

Osmanlı Devleti'nde bazı aydınlar 19. yüzyılda gayrimüslimlerin Osmanlı Devleti'nden ayrılması için Batıcılık fikrini savunmuştur. Bu fikre göre Osmanlı Devleti kültürel, siyasi, hukuki ve toplumsal alanlarda Avrupa devletleri gibi modern bir devlet olursa, ülke içindeki gayrimüslimler ayrılık fikrinden vazgeçeceklerdi. Böylece devletin dağılması önlenmiş olacaktı.

Buna göre Batıcılık fikir akımını savunanlar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nde din birliğin sağlanması gerektiği görüşüne sahip olmuşlardır.
- B) Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'nden ileri durumda olduğunu kabul etmişlerdir.
- C) Osmanlı Devleti'ni yıkılmaktan kurtarmak için çözüm arayışına girmişlerdir.
- D) Osmanlı Devleti'nin imparatorluk yapısının devamından yana olmuşlardır

5.

19. yüzyıla gelindiğinde sanayileşemeyen ve ekonomisini düzeltemeyen Osmanlı Devleti, uzun süren ve genellikle yenilgiyle sonuçlanan savaşların giderlerini karşılamakta zorlanmaktaydı. Bu zorluğu aşmak için 1854 yılında İngiltere'den ilk kez dış borç alındı. Zamanla diğer Avrupa devletlerinden de borçlanma yoluna gidildi. Alınan borçlar büyük oranda israf edildi. Devlet, otuz yıl içinde borçlarının faizini dahi ödeyemez hâle gelerek iflas etti. 1881'de Avrupa devletlerinin temsilcilerinden oluşan Düyun-u Umûmiye adındaki teşkilat kuruldu. Osmanlı Devleti'nin gelir kaynaklarının büyük bir kısmına el koyan bu teşkilat, vergi gelirlerinin bir kısmını topladı ve alacaklı devletler arasında paylaştırdı.

Buna göre 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin durumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Egemenlik ve bağımsızlık hakları zarar görmüştür.
- B) Avrupa'da meydana gelen teknolojik gelişmelerden uzak kalmıştır.
- C) Devletin gelirleri, giderlerini karşılayamaz hâle gelmiştir.
- D) Yönetim şeklinde değişiklik yapmak zorunda kalmıştır.

6.

1789 tarihinde yaşanan Fransız İhtilali, milliyetçilik düşüncesinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı. Bu durumdan en çok etkilenenler ise Osmanlı Devleti ile Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi çok uluslu devletler oldu. Bu devletlerin egemenliğinde yaşayan milletler, milliyetçilik fikri doğrultusunda bağımsızlıklarını kazanmak için mücadeleye giriştiler. Böylece çok uluslu bu devletler dağılma sürecine girmeye başladı.

Bu metinde Fransız İhtilali'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Ortaya koyduğu fikirlerin evrensel boyuta ulaştığı
- B) Halk örgütlenmesi olarak ortaya çıktığı
- C) Geniş bir katılımı gerçekleştirildiği
- D) İnsan hakları kavramına önem kazandırdığı

7.

Osmanlıcılık

Osmanlı Devleti'nde yaşayan halkın tamamının din, dil, ırk ve etnik yapısı dikkate alınmadan aynı haklara sahip olmasını amaçlayan fikir akımıdır. Böylece toplumda eşitlik sağlanacak ve farklı milletlerden oluşan Osmanlı Devleti dağılmaktan kurtulacaktı. Osmanlı Devleti'nde gayrimüslim tebaanın devlete bağlılığını artırmak amacıyla ilan edilen Tanzimat ve Islahat fermanları ile meşrutiyet bu fikir akımının sonuçları arasında yer alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Osmanlıcılık düşüncesinin özellikleri arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'ndeki bütün toplumsal unsurların eşitliğini savunmuştur.
- B) Osmanlı Devleti'nde gayrimüslim milletlerin kendi devletlerini kurmalarını öngörmüştür.
- C) Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığının devam etmesini amaçlamıştır.
- D) Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme adımlarının atılmasında etkili olmuştur.

8.

Osmanlı Devleti'nde 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı'nda yer alan maddelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

Din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın herkesin can, mal ve namus güvenliği devlet güvencesi altına alınacak.

Vergiler herkesten gelirine göre düzenli olarak toplanacak.

Mahkemeler herkese açık olacak ve hiç kimse yargılanmadan cezalandırılmayacak.

Buna göre Tanzimat Fermanı'nda aşağıdakilerden hangisini sağlamaya yönelik bir karar alındığı söylenemez?

- A) Vergide adalet
- B) Kişi dokunulmazlığı
- C) Ulusal egemenlik
- D) Hukukun üstünlüğü

1.

Sanayi İnkılabı ile birlikte makinelerin üretim süreçlerine dâhil edilmesi yaygınlaşmış, özellikle dokuma alanında büyük ölçekli tesisler kurulmuştur. 1830'larda buhar gücüyle çalışan bir dokuma tezgâhı, el gücüne dayalı bir üreticinin ortaya koyduğunun katbekat fazlasını üretebilir hâle gelmiştir. Demir yolları ve lokomotifler sayesinde daha önce günler süren mal taşımacılığı, saatler içinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. El emeğiyle tek tek üretilen ürünlerin sınırlı kalması, hız ve miktar arayışını artırmış, bu doğrultuda seri üretime geçilmiştir.

Bu dönemde kömür, temel enerji kaynağı olarak makineleri çalıştırmış; insanın fiziksel gücünü aşan işler, buhar motorlarıyla daha kısa sürede yapılabilir hâle gelmiştir. Üretim alanı, küçük atölyelerden çıkarak geniş kapasiteli fabrikalara taşınmıştır. Usta ile çırağın yerini, ücretli çalışan ile işveren arasında ki yeni düzen almış; kırsal alanlardan kentlere doğru yoğun bir nüfus hareketi yaşanmıştır. Hızlı kentleşmenin getirdiği düzensizlik ile çevre sorunları giderek belirginleşmiştir.

Bu ifadelerde aşağıdakilerden hangisine vurgu yapıldığı söylenemez?

- A) Üretim faaliyetlerinin hızlanmasına
- B) Devletler arasında sömürgecilik rekabetinin ortaya çıkmasına
- C) Üretimde geleneksel yöntemlerin öneminin azalmasına
- D) Teknolojik gelişmelerin toplumsal alanda sorunlara yol açmasına

2.

I. Meşrutiyet Dönemi

- Mebusan Meclisini açma ve kapama yetkisi padişaha aittir.
- Padişahın veto yetkisi sınırsızdır.
- Mecliste siyasi partilere yer verilmemiştir.
- Hükûmet, padişaha karşı sorumludur.
- Padişah sürgüne gönderme yetkisine sahiptir.

II. Meşrutiyet Dönemi

- Padişahın meclisi kapatma yetkisi sınırlandırılmıştır.
- Padişahın veto yetkisi sınırlandırılmıştır.
- Mecliste siyasi partilere yer verilmiştir.
- Hükûmet, meclise karşı sorumludur.
- Padişahın sürgün yetkisi sınırlandırılmıştır.

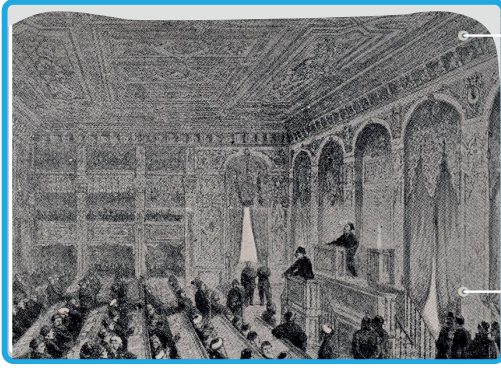
Bu tablodaki bilgilere bakılarak II. Meşrutiyet Dönemi ile ilgili,

- I. Meclisin ülke yönetimindeki etkisi artırılmaya çalışılmıştır.
- II. Daha demokratik bir yönetim yapısının oluşturulması amaçlanmıştır.
- III. Saltanat sistemine dayalı yönetim yapısına son verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I, II ve III

3.

Tanzimat Dönemi'nde ve sonrasında yapılan yenilikleri yeterli görmeyen bazı Osmanlı aydınları, Genç Osmanlılar adıyla örgütlendi. Bu aydınlar, Osmanlı Devleti'nde meşrutiyet yönetimine geçilmesi hâlinde ülkedeki karışıklıkların ve isyanların sona ereceğine inanıyorlardı. Genç Osmanlılar kendileriyle aynı fikri paylaşmayan Padişah Abdülaziz'i tahttan indirdiler ve V. Murat'ı tahta çıkardılar. Ancak daha sonra Genç Osmanlılar ile anlaşan ve 1876'da tahta çıkan Padişah II. Abdülhamit tarafından Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası Kanun-ı Esasi ilan edildi. Anayasaya göre Mebusan Meclisi açıldı. Böylece Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet Dönemi başladı. Halk ilk kez seçimlere katılarak sınırlı da olsa yönetimde söz sahibi oldu.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Meşrutiyet yönetimine geçilmesinde dış faktörlerin etkisinin olduğuna
- B) Genç Osmanlıların, devleti dağılmaktan kurtarmaya çalıştığına
- C) Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme adımlarının atıldığına
- D) Osmanlı Devleti'nin merkezî otoritesinin kuvvetli olmadığına

4. İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından II. Meşrutiyet Dönemi'nde uygulanmak istenen Türkçülük fikir akımına göre Türk kültürünün korunması ve geliştirilmesi, ülkeyi yöneten kesimin Türklerden oluşması amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin dini, dili, soyu ve ülkesi bir olan topluma dayanarak ayakta kalabileceğini savunan Türkçülük akımı, Osmanlı yönetimi altında yaşayan Türklere millî bilinç kazandırmayı amaçlamıştır.

Buna göre Türkçülük akımı ile ilgili,

- I. Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemede başarılı olmuştur.
- II. İmparatorluk düzenine ters düşen bir anlayışa sahiptir.
- III. Ulusal değerlerin korunmasını esas almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5.

Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Özellikle Balkanlardaki Hristiyan topluluklar, milliyetçilik akımının etkisi ve büyük Avrupa devletlerinin de kışkırtmaları sonucu bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmaya başladılar. Osmanlı Devleti'nde milliyetçiliğin etkisiyle ilk olarak 1804'te Sırp isyanı çıktı. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanlar bağımsızlıklarını kazandı. Osmanlı Devleti bu yaşananların önüne geçmek için Tanzimat ve Islahat fermanları ile meşrutiyet yönetimini ilan etti. Devam eden dağılma süreci, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda alınan ağır yenilgi sonrası 1878 yılında imzalanan Berlin Antlaşması ile hız kazandı. Bu antlaşma sonucunda Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsızlıklarını ilan ederek Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar.

Sözü edilen bu süreçte yaşanan gelişmelerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Alınan önlemlerin devletin toprak bütünlüğünü korumada yetersiz kaldığı
- B) Egemenlik sahasının Avrupalı devletlerin de etkisiyle daraldığı
- C) Diplomatik ve askerî alanlarda başarısızlıklarla karşı karşıya kaldığı
- D) Avrupa'da meydana gelen teknik gelişmeleri takip edemediği

6.

I. Osmanlı Devleti'nde yaşayan azınlıklar, 19. yüzyılın başlarından itibaren milliyetçilik düşüncesinin etkisi ve Avrupa devletlerinin desteği ile ayaklandılar. Bu ayaklanmalar sonucunda devlet daha da zayıfladı. Sırp, Yunan, Karadağlılar ve Bulgarlar gibi Balkan milletleri bağımsızlıklarını kazanarak Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar.

II. Avrupa'da 18. yüzyıldan itibaren fabrikalarda seri bir şekilde, bol miktarda ve düşük fiyatla üretilen mallar, Osmanlı pazarını istila etti. Kapitülasyonlar nedeniyle gümrük vergilerinin düşük olması da Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın ham madde kaynağı ve açık pazarı haline gelmesinde önemli rol oynadı. Küçük atölyelerde ve el tezgâhlarında üretim yapan Osmanlı esnaf ve zanaatkarları, Avrupalı üreticilerle rekabet edemediler.

Osmanlı Devleti'nde bu gelişmelerin yaşanmasında Avrupa'da meydana gelen aşağıdaki olaylardan hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

	I	II
A)	Aydınlanma Çağı	Reform
B)	Fransız İhtilali	Sanayi İnkılabı
C)	Coğrafi Keşifler	Sanayi İnkılabı
D)	Sanayi İnkılabı	Fransız İhtilali

7.

19. Yüzyılda Osmanlı Devleti	
Tanzimat Fermanı	Osmanlı Devleti'nde yaşayan herkesin din, dil, ırk ayrımı gözetilmeksizin kişi hak ve özgürlükleri yasal güvenceye alınmıştır.
Islahat Fermanı	Azınlıklara kanun önünde eşitlik sağlanacağı belirtilmiştir.
I. Meşrutiyet	Mebusan Meclisi açılmış ve Osmanlı Devleti'nde yaşayan tüm unsurlara ülke yönetimine katılma hakkı tanınmıştır.

Sözü edilen gelişmelerin ortak amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Yönetimde padişahın etkisini artırmak
- B) Ulus devlet anlayışını hâkim kılmak
- C) Yönetimi ulusal egemenlik anlayışına dayandırmak
- D) İmparatorluk yapısının devamlılığını sağlamak

8.

Buna göre Aydınlanma Çağı'nda yaşananların aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Dogmatik düşüncenin etkisini artırması
- B) Bilim ve tekniğe dayalı gelişmelerin yaşanması
- C) Demokrasiye dayalı fikirlerin önem kazanması
- D) Siyasi alanda köklü değişikliklerin yaşanması

1. Çeşitli din, dil ve düşüncede insanların kaynaştığı bir şehir olan Selânik, farklı kültürlerin bir arada bulunmasıyla dikkat çekiyordu. Şehirde Türk okullarının yanında pek çok azınlık ve yabancı okulu da yer alıyordu. Ayrıca şehirde Türk basın hayatı da oldukça canlıydı. Bu canlılığa, şehirdeki gayrimüslimler de gazete ve dergilerle katılıyordu. Padişah baskısından uzak olan bu şehir, Balkan Savaşlarına kadar Türk aydınlarının ve gençlerinin belli başlı düşünce ve hürriyet merkezi hâline gelmişti.

Bu metinde Selânik kentinin aşağıdaki alanların hangisindeki özelliklerinden söz edildiği söylenemez?

- A) Ekonomik B) Siyasi
C) Sosyal D) Kültürel

2.

“Çocukluğuma dair ilk hatırladığım şey, mektebe gitmek meselesine aittir. Bundan dolayı annemle babam arasında şiddetli bir mücadele vardı. Annem, ilahilerle mektebe başlamamı ve mahalle mektebine gitmemi istiyordu. Babam ise o zaman yeni açılan Şemsi Efendi'nin mektebine devam etmeme ve yeni usul üzerine okumama taraftardı. Nihayet, babam işi ustalıkla halletti. Evvela mahalle mektebine başladım. Bu suretle annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden çıktım. Şemsi Efendi'nin mektebine kaydedildim.”

Mustafa Kemal'in bu anlatımından hareketle;

- I. Osmanlı Devleti'nde öğretim birliğinin bulunmadığı,
II. eğitimine askerî okulda devam ettiği,
III. farklı tarzlarda eğitim veren okullarda bulunduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3.

Manastır Askerî İdadisindeki öğrenciliği döneminde Mustafa Kemal'i en çok etkileyen olaylardan biri 1897 yılında başlayan Osmanlı-Yunan Savaşı olmuştur. Osmanlı Devleti savaştan başarı ile çıkmasına rağmen, masa başında yapılan görüşmeler sırasında istediği sonucu elde edememiştir. Bu durum, Mustafa Kemal'in vatan sevgisi dolu yüreğinde üzüntüye neden olmuştur.

Yaşanılan bu durumun Mustafa Kemal'e etkisi ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Osmanlı ordusunun askerî teknoloji bakımından geri kaldığını anlamıştır.
B) Osmanlı Devleti'ndeki demokratikleşme çabalarının sonuç vermediğini görmüştür.
C) Osmanlı Devleti'nin ekonomik yönden zayıf olduğuna şahit olmuştur.
D) Osmanlı Devleti'nin diplomatik açıdan yetersiz olduğunu fark etmiştir.

4.

Mustafa Kemal, vatan ve millet sevgisinin oluşmasında Namık Kemal'den; hak, adalet ve özgürlük kavramlarında Tevfik Fikret'ten; Türk milliyetçiliği duygusunda Ziya Gökalp'ten; millî kültür, millî birlik ve beraberlik konularında ise Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmişti. Ayrıca Jean Jacques Rousseau, Voltaire ve Montesquieu gibi düşünürlerin eserlerini okuyarak demokrasi, millî egemenlik, özgürlük, eşitlik, hukukun üstünlüğü gibi kavramları öğrenme fırsatı bulmuştur.

Verilen bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fikir dünyasının oluşmasında yerli şair ve yazarlar etkili olmuştur.
B) Demokratik düşünceleri edinmesinde Aydınlanma Çağı düşünürlerinin etkisi büyüktür.
C) Düşünce hayatının oluşmasında yerli ve yabancı yazarlar etkili olmuştur.
D) Çağdaşlaşmayı ve Batılılaşmayı savunan düşünce akımlarından etkilenmiştir.

5. Mustafa Kemal'in Harp Akademisinde aldığı eğitim, onun hem vatan, millet ve Türklük fikirlerinin olgunlaşmasında hem de Batı'ya dönük çağdaşlaşma düşüncelerinin gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Mustafa Kemal sahip olduğu bu fikirleri arkadaşlarına da anlatmış, okulda bu fikirlerini yaymak için onlarla bir gazete çıkarma girişiminde bulunmuştur.

Mustafa Kemal'in Harp Akademisindeki öğrencilik yılları ile ilgili verilen bu bilgilere bakılarak,

- I. Türk milliyetçiliğine yönelik fikirleri gelişmiştir.
- II. Arkadaşları arasında liderlik özelliğiyle ön plana çıkmıştır.
- III. İnkılapçılık düşüncesi ortaya çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

6.

Mustafa Kemal'in Askerî İdadi eğitimi gördüğü Manastır şehrinin genel özellikleri şöyledir:

Manastır, Makedonya'da önemli bir ticaret ve konsolosluklar şehridir. Bu özellikler şehirde kültürel bir zenginliğin oluşmasına katkı sağlamıştı. Fakat konsolosluklar Balkanlarda ayrılıkçı fikirlerin yayılmasında önemli rol oynadı. Aralarında çekişme bulunan çeşitli din ve milliyetten insanların bir arada yaşadığı Manastır'da özellikle Sırp, Bulgarlar ve Yunanlar kiliseleri aracılığıyla bölgeye hâkim olmak istiyordu.

T. Faik Ertan, Çoklu Zekâ Kuramı ve Askerî Okul Hayatının Atatürk'ün Liderliğine Etkileri, s. 68 (Düzenlenmiştir.)

Bu metne bakılarak Manastır şehri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kültürel birliğin sağlandığı örnek bir Balkan kentidir.
- B) Siyasi ve ekonomik açıdan canlı bir yapıya sahiptir.
- C) Yabancı devletlerin etkisine açık bir durumdadır.
- D) Milliyetçilik akımından olumsuz etkilenmiştir.

7. Manastır Askerî İdadisindeki Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyüddin Bey, Mustafa Kemal'e yalnızca Fransızca öğretmekle kalmamış; eşitlik, özgürlük, cumhuriyet ve laiklik gibi kavramları savunan Fransız düşünürlerini tanıma fırsatı sunmuştur. Nakiyüddin Bey sayesinde askerî, siyasi ve sosyolojik yabancı kaynaklara ulaşması, Mustafa Kemal'in ufkunu genişletmiş, sorgulama ve karar alma becerilerini geliştirmiştir. Nakiyüddin Bey, Mustafa Kemal'in yabancı dillere ilgisini pekiştirirken bağımsızlık, vatan sevgisi ve Türk kültürüne bağlılık düşüncelerini de güçlendirmiştir.

Buna göre Yüzbaşı Nakiyüddin Bey'in Mustafa Kemal üzerindeki etkisi ile ilgili,

- I. Çağdaş ve yenilikçi kişiliğinin gelişmesinde pay sahibi olmuştur.
- II. Milliyetçi kimliğini güçlendirmesine katkı sağlamıştır.
- III. Diplomasi alanında tecrübe kazanmasında etkili olmuştur.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

8.

Selânik'in karışık sokak aralarında tatlı sürprizlerle karşılaşılırdı; kâh yeşilliklerin arasından birdenbire şehir ve denize açılan manzaralar, kâh çocuk sesleri ile okunan Kur'an nağmelerinin taşıdığı sıbyan mektepleri, kâh muntazam vuruşlarla bakır veya demir döven çekiç seslerinin duyulduğu karanlık atölyeler, kâh kırlangıç yuvası gibi geçmişin birçok faciasını yaşamış yüksek evler... Bu şehrin dilleri ve dinleri farklı mütevacı insanları, bu küçük tatlılardan büyük mutluluklar çıkarmasını bilirdi.

Sinan Meydan, Sarı Paşam, s.31 (Düzenlenmiştir.)

Bu ifadelerden hareketle Selânik ile ilgili;

- I. padişah baskısından uzak bir konumda bulunduğu,
- II. toplumda hoşgörünün hâkim olduğu,
- III. kültürel açıdan zengin bir yapının bulunduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) II ve III D) I, II ve III

1. Aşağıdaki haritada, Mustafa Kemal'in doğduğu büyüdüğü Selânik şehrine ait bazı bilgiler verilmiştir.

Bu haritadan hareketle Selânik kenti ile ilgili,

- I. Avrupa'da meydana gelen gelişmelerin takip edilme imkânı bulunmaktadır.
- II. Çok uluslu bir toplumsal yapıya sahip olduğu için kültürel zenginlikleri barındırır.
- III. Ticari hayatın canlı olduğu bir Balkan kentidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

2.

Selânik Mülkiye Rüştiyesinde iken mahallemizdeki Binbaşı Kadri Bey'in oğlu Ahmet askerî rüştiyeye devam ediyor ve askerî üniforma giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle giyinmeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Subay olmak için önce askerî rüştiyeye girmek gerektiğini anlıyordum. O sırada annem Selânik'e gelmişti. Askerî Rüştiyeye girmek istediğimi ona söyledim. Annem asker olmamı istemiyordu. Sınav zamanı ona sezdirmeden rüştiyeye giderek sınava girdim.

Mustafa Kemal'in bu sözlerinden hareketle;

- I. eğitimi konusunda annesi ile babası arasında anlaşmazlık olduğu,
- II. eğitimi ile ilgili kararlı ve idealist bir tutum gösterdiği,
- III. eğitim hayatına askerî okulda başladığı,
- IV. çevresinde gördüklerinin eğitim konusundaki fikirlerini şekillendirdiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve III B) II ve III C) II ve IV D) I, II ve IV

3.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Şehirler	
Selânik	Avrupa'dan ortaya çıkan düşünce akımlarının yayılma imkânı bulduğu bu şehirde farklı kültürleri tanımış ve değişik yaşam tarzlarını öğrenmiştir.
Manastır	Askerî idadideki öğrenciliği döneminde Aydınlanma Çağı düşünürlerinin eserlerini okuyarak akıl ve bilime dayalı düşünce sistemini kavramıştır.
İstanbul	Fransa'dan getirdiği kitap, gazete ve dergileri okuyarak dünyada meydana gelen gelişmeleri takip etme olanağı bulmuştur.

Bu şehirlerin Mustafa Kemal'e ortak etkisinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Ulusal egemenliğe dayalı yönetimi benimsemesi
- B) Millî kültürün korunmasına ve geliştirilmesine çalışması
- C) Tam bağımsızlık düşüncesinden etkilenmesi
- D) Batı kültürünü takip etmesi ve ondan etkilenmesi

4.

Mustafa Kemal'in doğduğu Selânik, önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi şehirlerle bağlanmaktaydı. Bu durum Selânik'in hem Batı ile etkileşimini kolaylaştırmış hem de sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesine zemin hazırlamıştır. Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki yenilikçi, özgürlükçü fikirler çok uluslu yapıya sahip olan Selânik üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyordu. Bu yönüyle Selânik, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Batı ülkeleriyle etkileşimin en yoğun yaşandığı şehirlerden biriydi. Denilebilir ki Selânik, Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan bir penceresi konumundaydı.

Bu bilgiden hareketle Selânik'in Mustafa Kemal'in aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) Planlı ve çalışkan olması
- B) Hoşgörülü ve demokrat olması
- C) İyi bir asker ve yönetici olması
- D) Sabırlı ve disiplinli olması

5. Aşağıda, Mustafa Kemal'in gençlik yıllarından itibaren okuduğu bazı yazar ve düşünürlerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Tevfik Fikret

Batı medeniyetinin örnek alınması gerektiğini savunmuştur. Bu fikirleri Mustafa Kemal üzerinde cumhuriyetin ilanının ardından inkılaplar yapılırken etkili olmuştur.

Namık Kemal

Vatan sevgisi ve hürriyet gibi konuları eserlerinde coşkun bir şekilde işleyen Namık Kemal, genç Mustafa Kemal'in kalbinde vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların yerleşmesine yardımcı olmuştur.

Jean Jacques Rousseau

Mustafa Kemal, Rousseau'nun "Toplumsal Sözleşme" eserinde yer alan "Egemenlik hiçbir şekilde bırakılmaz ve devredilemez, yine o nedene bağlı olarak vekaleten yürütülemez. Egemenlik kamuoyunun iradesini içerir." şeklindeki sözlerin altını çizmiş ve bu sözü temel ilke olarak benimsemiştir.

Eserlerini okuduğu bu yazarların Mustafa Kemal'e aşağıdaki alanların hangisinde katkı sağladığı söylenemez?

- A) Yenilikçilik yönünün gelişmesi
- B) Millî duyguları benimsemesi
- C) Ulusal egemenlik düşüncesine sahip olması
- D) Teşkilatçılık yönünün ön plana çıkması

6.

Mustafa Kemal; idadi öğrenimi boyunca meslek ve fikir bakımından gittikçe gelişen, kendine güvenen, yetişmek ve ilerlemek tutkusuna sahip, çok çalışkan, yurtsever ve seçkin bir öğrenci görünümündedir. Çocukluğundan beri iyi giyinmeyi seven bu öğrenci, hayatta başarının çok çalışmaktan geçtiğini öğrenmekle beraber sırtını dünyaya çevirmemiştir.

Abdurrahman Çaycı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, s. 12

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili,

I.

Dünyada olup bitenleri takip etmiştir.

II.

Güncel gelişmelere karşı ilgi duymuştur.

III.

Millî kültürün korunmasına önem vermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

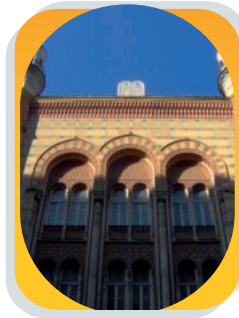
7. Aşağıda, Selânik kentinde yer alan bazı mimari yapılara ait görseller verilmiştir.

Sultan Hortaç
Camii

Havariler
Kilisesi

Manastır
Sinagogu

Bu görsellerden hareketle Selânik ile ilgili,

- I. Toplumun büyük çoğunluğu gayrimüslimlerden oluşmuştur.
- II. Farklılıklara karşı hoşgörülü bir yapı hâkim olmuştur.
- III. Kültürel açıdan zenginlikleri bir arada barındırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

8.

MANASTIR ASKERİ İDADİSİNDE MUSTAFA KEMAL

Geleceğin ünlü hatip ve şairi Ömer Naci ile tanıştı ve arkadaş olmuştur. Ömer Naci, Mustafa Kemal'e Tevfik Fikret'in ve Namık Kemal'in eserlerini tanıtmış ve sevdirmiştir. Mustafa Kemal, bu dönemde Ömer Naci'nin de etkisiyle edebiyat ve hitabet alanlarında kendini geliştirmiş, sık sık şiirler yazmıştır.

Yakın arkadaşı Ali Fethi'nin Fransızcaya hâkimiyeti oldukça ileri bir seviyedeydi. Onun aracılığıyla Fransız İhtilali düşünürlerinden Rousseau, Voltaire ve Montesquieu'nün eserleriyle tanışmıştır.

Bu dönemde ilgi alanına matematik, yabancı dil ve hitabetin yanı sıra özellikle Türk tarihi girmiştir. Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey, Mustafa Kemal'in tarihe olan ilgisinin artmasında ve millî benliğinin oluşmasında etkili olmuştur. Tarihe ilgi duyması; ülke sorunlarıyla ilgilenen ve ileri görüşlü bir lider olmasında etkili olmuştur.

Buna göre Manastır Askerî İdadisi yıllarında yaptığı çalışmaların Mustafa Kemal'e katkıları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Askerlik mesleğini seçmeye karar vermiştir.
- B) Demokrasi ve ulusal egemenlik fikirlerini benimsemiştir.
- C) Yabancı dilini geliştirip bilgi birikimini artırmıştır.
- D) Söz söyleme sanatı ve yazı yazma yeteneğini geliştirmiştir.

9.

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı		
1887	Mahalle Mektebi	Geleneksel öğretim anlayışının uygulandığı bir ortamda temel eğitim almıştır.
1888	Şemsi Efendi Mektebi	Modern yöntemlerle tanışmış, çağdaş ders içerikleriyle eğitim görmüştür.
1894	Selanık Askerî Rüştîyesi	Askerî disiplin kazanmış, matematik alanında üstün başarı göstermiştir.
1897	Manastır Askerî İdadisi	Arkadaş çevresi ve öğretmenleri sayesinde özgürlük, eşitlik, adalet, insan hakları gibi fikirlere yönelmiştir.
1899	İstanbul Harp Okulu	Askerî strateji ve yönetim konularında derinleşmiş, fikir tartışmalarına katılmıştır.
1902	Harp Akademisi	Subaylık eğitimini tamamlamış, dünya askerî literatürünü yakından takip etmiştir.

Bu tablodaki bilgilere göre Mustafa Kemal'in eğitim hayatıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Eğitim aldığı kurumlar onun düşünce yapısının gelişmesinde etkili olmuştur.
- B) Öğrenim gördüğü okullarda farklı öğretim anlayışlarıyla karşılaşmıştır.
- C) Eğitim hayatı boyunca kendini tamamen askerlik alanında geliştirmiştir.
- D) Farklı öğretmen ve arkadaş çevreleri onun fikir dünyasını şekillendirmiştir.

1.

Mustafa Kemal, Selânik'te Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin şubesinin açılışında yaptığı konuşmada arkadaşlarına şu ifadelerle seslenmiştir:

"Bu talihsiz memlekete karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak tek hedefimizdir... Sizden fedakârlıklar bekliyorum. Eskimiş olan çürük yönetimi yıkmak, milleti hâkim kılmak, özetle vatani kurtarmak için sizi göreve çağırıyorum."

Mustafa Kemal'in bu sözlerine bakılarak,

- I. Monarşi yönetimine karşı olduğunu belirtmiştir.
- II. Ülkenin yabancılar tarafından işgaline tepki göstermiştir.
- III. Devlet meselelerine karşı duyarlı davranmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) I, II ve III

2.

Mustafa Kemal, 31 Mart Ayaklanması'nın ardından subayların siyasete karışmasının tehlikelerini sezmişti. Subaylar arasında yayılan partililik düşüncesi orduda düzen ve disiplinin bozulmasına neden olmuştu. Mustafa Kemal bu durumun ileride, vatanın geleceği için tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini belirtmişti. Bu nedenle ordunun siyasetten uzak durması gerektiği yönündeki düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmıştı. Nitekim Balkan Savaşları sırasında Mustafa Kemal'in öngörülerini gerçekleştirmiş ve Osmanlı ordusu büyük bir felaketle karşılaşmıştı.

Verilen bilgilerden yararlanarak Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Çok yönlülük
B) İleri görüşlülük
C) Milliyetçilik
D) Yaratıcı düşünce

3.

Mustafa Kemal'in Askerî Görevleri

I.	1905 yılında Şam'daki 5. Ordunun emrinden görevlendirilmiştir.
II.	1909 yılında 31 Mart Ayaklanması'nı bastıran Hareket Ordusunda görev almıştır.
III.	1910 yılında Picardie Manevralarına Osmanlı Devleti'ni temsilen katılmıştır.
IV.	1911 yılında başlayan Trablusgarp Savaşı'na gönüllü olarak katılmıştır.

Mustafa Kemal'in askerî görevle gittiği bu yerlerin hangilerinde cephe deneyimi elde ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız IV B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

4.

Siyasi birliğini geç tamamladığı için sömürge yarışında geride kalan İtalya, gelişen sanayisine ham madde ve pazar bulabilmek için Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki son toprağı olan Trablusgarp'a saldırmıştır. Bu sebeple başlayan Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal bazı gönüllü subaylar ile birlikte bölgeye gitmiş ve yerli halkı işgallerle ilgili bilinçlendirerek bir direniş başlatmıştır. Bu mücadeleler sonucunda İtalyanlara karşı Derne ve Tobruk bölgelerinde önemli başarılar kazanılmıştır.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. Mustafa Kemal'in vatanseverlik duygusuyla hareket ettiği,
- II. İtalya'nın yayılmacı bir politika takip ettiği,
- III. Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki hâkimiyet alanının tehdit altında olduğu

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III